

महाराष्ट्र शासन
समाज कल्याण विभाग
डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर समता प्रतिष्ठान,नागपूर

सुचना पत्रक

निबंध स्पर्धा आयोजन

महाड चवदार तळ्याचा सत्याग्रह शताब्दी व महात्मा फुले जयंती द्विशताब्दी(२०० वर्ष)
निमित्त

राज्यातील सर्व विद्यापीठे व त्यांच्या अंतर्गत महाविद्यालये
(कृषी, पशु व मत्स्य विज्ञान आणि आरोग्य विद्यापीठ वगळून)

शैक्षणिक वर्ष २०२६-२७

विभाग	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर समता प्रतिष्ठान,नागपूर
कार्यक्रमाचे नाव	निबंध स्पर्धा -२०२६-२७
उद्देश	सामाजिक न्याय, समता व मानवी हक्क या मुल्यांच्या महत्वाची महान परंपरेची जाणीव विद्यार्थ्यांमध्ये जागृत करणे
स्तर	पदवी (UG) व पदव्युत्तर (PG) - दोन विभाग
व्याप्ती	महाराष्ट्रातील सर्व शासकीय विद्यापीठे व संलग्न महाविद्यालये (कृषी, पशु व मत्स्य विज्ञान आणि आरोग्य विद्यापीठ वगळून)

१. प्रस्तावना व उद्दिष्टे

महाड चवदार तळ्याचा सत्याग्रह (दिनांक २० मार्च १९२७) हा भारतीय सामाजिक क्रांतीच्या इतिहासातील एक ऐतिहासिक व प्रेरणादायी घटना आहे. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या नेतृत्वाखाली झालेल्या या सत्याग्रहाने अस्पृश्यतेविरुद्ध लढ्याला नवीन दिशा दिली. त्याचप्रमाणे महात्मा ज्योतिबा फुले यांची द्विशताब्दी जयंती (२०० वर्ष) सामाजिक परिवर्तनाच्या दृष्टीने अत्यंत महत्त्वाची आहे. या दोन्ही महान व्यक्तिमत्त्वांच्या कार्याचे स्मरण करून विद्यार्थ्यांमध्ये सामाजिक जाणीव निर्माण करण्याच्या उद्देशाने समाज कल्याण विभागामार्फत राज्यभरातील विद्यापीठे व महाविद्यालयांमध्ये निबंध स्पर्धा आयोजित करण्यात येणार आहे.

मुख्य उद्दिष्टे

- महाड चवदार तळ्याच्या सत्याग्रहाचे ऐतिहासिक महत्त्व विद्यार्थ्यांना माहिती होणे.
- महात्मा फुले यांच्या शैक्षणिक व सामाजिक कार्याची प्रेरणा विद्यार्थ्यांमध्ये रुजविणे.
- सामाजिक समता, न्याय आणि बंधुता या मूल्यांचा प्रसार करणे.
- विद्यार्थ्यांच्या लेखन व वक्तृत्व कौशल्याचा विकास घडवणे.
- पदवी व पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांमध्ये संशोधनात्मक व विश्लेषणात्मक दृष्टिकोन विकसित करणे.

२. स्पर्धेचे विषय

अ) निबंध स्पर्धा - विषय सूची

पदवी स्तर (UG):

३. महाड चवदार तळ्याचा सत्याग्रह : सामाजिक क्रांतीची नांदी

Mahad Chavdar Talya Satyagraha : The beginning of a social revolution

पदव्युत्तर स्तर (PG):

४. महात्मा फुले यांची विचारधारा आणि समकालीन सामाजिक आव्हाने

Mahatma Phule's ideology and contemporary social challenges

निबंध स्पर्धेसाठी नियम

- निबंध मराठी किंवा इंग्रजी भाषेत लिहिता येईल.
- पदवी गटासाठी: शब्द मर्यादा - किमान २००० ते कमाल २५०० शब्द

- पदव्युत्तर गटासाठी: शब्द मर्यादा - किमान ३००० ते कमाल ३५०० शब्द
- निबंध हस्तलिखित (A४ कागदावर) किंवा टाईप केलेला ऑनलाईन अपलोड करावा , शक्य नसल्यास पोस्टाने पाठवावा.
- निबंधात संदर्भसूची (Bibliography) असल्यास अतिरिक्त गुणास पात्र ठरेल. (पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांसाठी)
- साहित्यचोरी (Plagiarism) आढळल्यास स्पर्धकाचे नाव रद्द होईल.
- निबंधावर विद्यार्थ्याचे नाव, महाविद्यालय, विद्यापीठ, विभाग व वर्ग नमूद असावा. याकरिता विद्यार्थ्यांची नोंदणी झाल्यावर छायांकीत प्रती (Print Out) निघेल त्यावर निबंध लिहावा व तेच पाने अपलोड करावे.
- निबंध सुंदर ,सुवाच्च व वाचनिय अक्षरात लिहावा.

३. अटी व शर्ती

अ) पात्रता

- महाराष्ट्रातील मान्यताप्राप्त (कृषी, पशु व मत्स्य विज्ञान आणि आरोग्य विद्यापीठ वगळून) सर्व शासकीय विद्यापीठांतर्गत महाविद्यालयातील नोंदणीकृत विद्यार्थी पात्र असतील.
- पदवी (UG) चे शिक्षण घेणारे विद्यार्थी - पदवी गटात सहभाग घेतील.
- पदव्युत्तर (PG) चे शिक्षण घेणारे विद्यार्थी - पदव्युत्तर गटात सहभाग घेतील.
- एक विद्यार्थी एकाच गटात सहभागी होईल.
- विद्यार्थी स्वतः त्यांच्या पद्धतीने डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर समता प्रतिष्ठान, नागपूर संस्थेच्या संकेतस्थळावर (Website - <https://dbaspratishthan.in>) स्वतःची नोंदणी करतील. नोंदणी केल्यानंतर त्याला नोंदणी क्रमांक उपलब्ध होईल, त्याचवेळी निबंधलेखनाकरिता पाने उपलब्ध होईल, ती पाने डाऊनलोड करावे त्यावरच नोंदणी क्रमांक नमूद करून निबंध लेखन करावे व तीच पाने अपलोड करावे.

ब) परीक्षण निकष (Evaluation Criteria)

अ.क्र.	निकष	निबंध (गुण)
१	विषयाची मांडणी व सखोलता	३०
२	भाषिक शैली व सौंदर्य	२०
३	विचारांची मौलिकता व सर्जनशीलता	२०
४	तथ्य, आकडेवारी व संदर्भांचा उपयोग	२०
५	एकत्रित निष्कर्ष	१०
	एकूण गुण	१००

४. समयबद्ध कार्यक्रम (Time Bound Schedule)

क्रमांक	कार्यक्रम	जबाबदारी	तालावधी
१	परिपत्रक जाहीर करणे व विद्यापीठांना पत्र देणे.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर समता प्रतिष्ठान, नागपूर	माहे जुलै, २०२६
२	उच्च व तंत्र शिक्षण विभागास कळविणे	समाज कल्याण विभाग	माहे जुलै, २०२६
३	विद्यापीठस्तरावर समन्वय अधिकाऱ्याची नेमणूक करणे.	संबंधित विद्यापीठ	माहे जुलै, २०२६
४	महाविद्यालयांना सूचना पत्र देणे	विद्यापीठ समन्वय अधिकारी	माहे ऑगस्ट, २०२६
५	ऑनलाईन नोंदणी पोर्टल सुरू	संकेतस्थळ - https://dbaspratishthan.in	दि.१ सप्टेंबर, २०२६ ते दि.३१ ऑक्टोबर, २०२६ पर्यंत
६	विद्यार्थ्यांनी निबंध Upload करणे	महाविद्यालय	दि.३० नोव्हेंबर, २०२६ पर्यंत
७	तपासणी	समाज कल्याण विभाग	दि.१ जानेवारी, २०२७ ते १५ फेब्रुवारी, २०२७ पर्यंत
८	निकाल	समाज कल्याण विभाग	फेब्रुवारी, २०२७
९	पारितोषिक वितरण समारंभ	समाज कल्याण विभाग	मार्च, २०२७

- राज्य स्तरावर UG व PG प्रत्येक गटासाठी स्वतंत्र परीक्षण समिती नेमण्यात येईल. (किमान ३ सदस्य)
- प्रत्येक विद्यापीठातून UG व PG या गटापैकी प्रत्येक गटातून प्रथम, द्वितीय व तृतीय पारितोषिक देण्यात येईल.
- डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर समता प्रतिष्ठान, नागपूर या संस्थेच्या नियंत्रणाखाली राज्यस्तरीय परीक्षण समिती (३ सदस्य) गठित केली जाईल.
- अंतिम निकाल व पारितोषिक वितरण राज्यस्तरावरील एका भव्य समारंभात होईल.

५. कार्यपद्धती

टप्पा १ : विद्यापीठ स्तर

- प्रत्येक महाविद्यालय नोटीस बोर्डवर सुचना प्रदर्शित करून विद्यार्थ्यांना स्पर्धेची माहिती देणे.
- विद्यापीठाने महाविद्यालयांना स्पर्धेत सहभागी होण्याबाबत पत्र देणे – भाग घेण्याबाबत पाठपुरावा करावा.
- विद्यापीठ समन्वय अधिकारी सर्व महाविद्यालयांशी संपर्क साधून जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग दर्शवावा याकरिता प्रयत्न करावे.

६. ऑनलाईन नोंदणी प्रक्रिया

- डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर समता प्रतिष्ठान विभागाच्या <https://dbaspratishthan.in> या संकेतस्थळावर ऑनलाईन नोंदणी फॉर्म उपलब्ध असेल.
- नोंदणीसाठी आवश्यक माहिती: विद्यार्थ्यांचे नाव, महाविद्यालय, विद्यापीठ, विभाग, वर्ष, मोबाईल नंबर, महाविद्यालय ई-मेल, विद्यापीठ नोंदणी क्रमांक (Enrolment Number) नमुद करावा
- नोंदणी यशस्वी झाल्यावर विद्यार्थ्यास युनिक Registration ID प्राप्त होईल. त्याची प्रिंट काढावी, त्याप्रिंटवर निबंध लेखन करावे व आवश्यकतेनुसार इतर A4 size आकाराचे पान संलग्न करून निबंध लिहावे
- निबंध ऑनलाईन PDF स्वरूपात अपलोड करावा .(अधिकतम ५ MB) त्यासोबत नोंदणी केलेल्या पानाची प्रत प्रिंट काढलेली आहे. त्यापानावर सुरुवात करून निबंध लेखन करावे व त्यासह अपलोड करावे.
- नोंदणीची अंतिम तारीख: ३१ ऑक्टोबर, २०२६
- निबंध सादर करावयाची तारीख : ०१/१२/२०२६ ते ३१/१२/२०२६

७. पारितोषिक मंरचना

विद्यापीठस्तरीय :

स्तर	स्पर्धा	प्रथम	द्वितीय	तृतीय	एकुण
पदवी (UG)	निबंध	रु.१०,०००/-	रु. ७,५००/-	रु. ५,०००/-	रु. २२,५००/-
पदव्युत्तर (PG)	निबंध	रु.१०,०००/-	रु. ७,५००/-	रु. ५,०००/-	रु. २२,५००/-
		रु. २०,०००/-	रु. १५,०००/-	रु.१०,०००/-	रु. ४५,०००/-

* विद्यापीठ स्तरावरील विजेत्यांना पुरस्कारासह विशेष प्रमाणपत्र देण्यात येईल.

राज्यस्तरीय :

स्तर	स्पर्धा	प्रथम	द्वितीय	तृतीय	एकुण
पदवी (UG)	निबंध	रु. ५०,०००/-	रु. ४०,०००/-	रु. ३०,०००/-	रु. १,२०,०००/-
पदव्युत्तर (PG)	निबंध	रु. ५०,०००/-	रु. ४०,०००/-	रु. ३०,०००/-	रु. १,२०,०००/-
		रु. १,००,०००/-	रु. ८०,०००/-	रु. ६०,०००/-	रु. २,४०,०००/-

*. राज्यस्तरीय विजेत्यांना पुरस्कारासह विशेष प्रमाणपत्र देण्यात येईल.

८. विद्यापीठ समन्वय अधिकारी - जबाबदाऱ्या

- प्रत्येक विद्यापीठ एक समन्वय अधिकारी (सहायक कुलसचिव किंवा समकक्ष दर्जाचे अधिकारी) नेमतील.
- समन्वय अधिकाऱ्यांची नावे व संपर्क क्रमांक डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर समता प्रतिष्ठानकडे ७ दिवसांत कळवावेत.
- महाविद्यालयांना सूचना पत्र पाठवणे व पाठपुरावा करणे.

(सुरेंद्र पवार)

व्यवस्थापकीय संचालक ,
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर समता प्रतिष्ठान,
नागपूर